

Octombrie 2022

Toolkit pentru măsurarea impactului social

Prezentul toolkit face parte din studiul "Impactul socio-economic al micro finanțării oferite de Patria Credit IFN SA în comunitățile rurale și în urbanul mic" realizat de Fundația Patria Credit

Prezentul toolkit face parte din studiul “Impactul socio-economic al micro finanțării oferite de Patria Credit IFN SA în comunitățile rurale și în urbanul mic”. Studiul a analizat trei comunități în care Patria Credit este prezentă de peste zece ani - două rurale (com. Scărișoara, jud. Olt, și com. Matca, jud. Galați), și o comunitate mic-urbană, Târgu Frumos, jud. Iași - și un eșantion de 120 de gospodării clienți Patria Credit. Studiul a fost realizat cu susținere financiară din partea Fundației Patria Credit, prin fondatorul său Patria Credit IFN SA, și a Fondului European pentru Europa de Sud-Est (EFSE).

Autori:

- Claudia Petrescu – cercetător Institutul de Cercetare a Calității Vieții
- Roxana Săvescu – conferențiar universitar Universitatea “Lucian Blaga” Sibiu

Colectiv culegere și analiză a datelor:

- Irina Opincaru – doctorand Universitatea din București
- Elena Lupoaea Petrea

Coordonare proiect:

- Felicia Relenschi – consultant management și afaceri

Contributori Fundatia Patria Credit:

- Raluca Andreica – Director Executiv
- Oana Zglobiu – Director Financiar
- Stefania Cristescu – Coordonator Programe

Notă

Conținutul acestui material prezintă opinia autorilor și nu pe cea a Fundației Patria Credit sau Patria Credit IFN S.A. Opiniile autorilor pot să difere de cele exprimate de către Fundația Patria Credit sau Patria Credit IFN S.A.

Reproducerea, publicarea și retipărirea oricărei părți a prezentului studiu presupun o autorizație scrisă prealabilă din partea Fundației Patria Credit.

Citarea unor părți ale studiului se face cu respectarea normelor în vigoare.

Fundația Patria Credit (2022). Impactul socio-economic al micro finanțării oferite de Patria Credit IFN SA în comunitățile rurale și în urbanul mic. Autori: Claudia Petrescu, Roxana Săvescu

Toolkit pentru măsurarea impactului social

Sistemul de indicatori propus se referă la evaluarea performanței sociale înregistrată și măsurată anual (ian – dec) într-o instituție de finanțare din România. Specific pentru instituțiile de microfinanțare, în cadrul cărora se remarcă o importantă componentă de finanțare a agriculturii, se va avea în vedere caracterul sezonier al activității agricole, performanța socială făcând referire la portofoliul de clienți deserviți în anul de referință (și nu portofoliul de credite acordate sau portofoliul de clienți activi / credite active la o anumită dată).

Pentru evaluarea în **dinamică și în profunzime a impactului social** se recomandă suplimentarea evaluării anuale cu efectuarea unui studiu periodic (3-5 ani) care să includă și alți indicatori relevanți pentru activitatea instituției de microfinanțare.

În elaborarea sistemului de indicatori, s-a ținut cont de:

- Referințe din literatura de specialitate - metodologii de evaluare a impactului social al microcreditării (IFAD, 2006¹; ADA, 2019²; Grazioli et al., 2020³; Nelson et al, 2007⁴; Sinha, 2006⁵)
- Referințe din sistemul de indicatori implementat de alte instituții de microfinanțare (ex. FINCA⁶)
- Rezultatele studiului "Impactul socio-economic al micro finanțării oferite de Patria Credit IFN SA în comunitățile rurale și în urbanul mic"
- Discuțiile cu reprezentanții Patria Credit IFN SA
- Caracteristicile microfinanțării
- Diversitatea finanțărilor oferite de instituțiile de microcreditare
- Cerințele finanțărilor Comisiei Europene pentru stimularea microcreditării

Pentru implementarea la nivel național sau internațional a sistemului de indicatori propus, se recomandă consultarea cu alte instituții financiare în scopul definirii comune a unor termeni și testării instrumentului în funcție de specificul altor organizații de microcreditare.

¹ International Fund for Agricultural Development (IFAD). (2006). Assessing and managing social performance in microfinance. Roma

² Bauwin, Mathilde. (2019). Social Performance Management in Microfinance: Practices, Results and Challenges. Appui au Développement Autonome (ADA) & CERISE. Luxemburg

³ R. Grazioli, R., Pizzo, G., Poletti, L., Tagliavini, G., Timpano F. 2020. The social return on investment (SROI) of four microfinance projects. European Investment Fund. [EIF Working Paper 2020/065: The social return on investment \(SROI\) of four microfinance projects](#)

⁴ Nelson, C., Garber, C., MKNelly, B., Edgcomb, E., Horn, N., Gaile, G., Beard, B. & Lippold, K., 2007, Learning from Clients: Assessment Tools for Microfinance Practitioners. The Small Enterprise Education and Promotion Network, Washington D.C., <https://measureresults.issuelab.org/resource/learning-from-clients-assessment-tools-for-microfinance-practitioners.html>

⁵ Sinha, F. (2006). Social Rating and Social Performance Reporting in Microfinance. Towards a Common Framework. Argidus Foundation

⁶ FINCA Social Performance Management – Measuring Impact <https://results.finca.org/>

1. Setul de indicatori

Setul de indicatori propus pentru măsurarea performanței sociale a activităților de microfinanțare cuprinde indicatori din trei categorii principale: furnizarea de servicii financiare persoanelor/ afacerilor mici din medii (categorii) vulnerabile; calitatea vieții clienților și impactul finanțării. **Furnizarea de servicii financiare persoanelor/ afacerilor mici din medii (categorii) vulnerabile**

- 1.1. Procent clienți din mediul rural (peste 50% - 3 puncte, între 25 și 49% - 2 puncte, între 5 și 24% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 1.2. Procent clienți din zone urbane marginalizate/ alte zone vulnerabile (insule, zone dezindustrializate etc) (peste 50% - 3 puncte, între 25 și 49% - 2 puncte, între 5 și 24% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 1.3. Procent activităților agricole finanțate (peste 50% - 3 puncte, între 25 și 49% - 2 puncte, între 5 și 24% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 1.4. Procent afaceri mici finanțate (peste 50% - 3 puncte, între 25 și 49% - 2 puncte, între 5 și 24% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 1.5. Procent întreprinderi sociale finanțate (peste 50% - 3 puncte, între 25 și 49% - 2 puncte, între 5 și 24% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 1.6. Procent persoane sub 35 de ani finanțate (peste 30% - 3 puncte, între 15 și 29% - 2 puncte, între 5 și 14% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 1.7. Procent persoane peste 65 de ani/ 65 de ani finanțate (peste 30% - 3 puncte, între 15 și 29% - 2 puncte, între 5 și 14% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 1.8. Nivelul venitului mediu în gospodărie - Procent gospodării în care nivelul venitului zilnic mediu per membru este sub 3.20 US \$ (peste 50% - 3 puncte, între 25 și 49% - 2 puncte, între 5 și 24% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 1.9. Procentul afacerilor deținute de femei (peste 30% - 3 puncte, între 15 și 29% - 2 puncte, între 5 și 14% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 1.10. Procentul gospodăriilor cu copii de vârstă școlară (peste 30% - 3 puncte, între 15 și 29% - 2 puncte, între 5 și 14% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 1.11. Nivelul mediu de educație - Procentul gospodăriilor în care capul gospodăriei are maxim 10 clase (peste 30% - 3 puncte, între 15 și 29% - 2 puncte, între 5 și 14% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 1.12. Procentul clienților care au obținut credite de la alte bănci (sub 5% - 3 puncte, între 5 și 14% - 2 puncte, între 15 și 29% - 1 punct, peste 30% - 0 puncte)

2. Calitatea vieții clienților

- 2.1. Procentul gospodăriilor care au locuință proprietate personală (peste 50% - 0 puncte, între 25 și 49% - 1 punct, între 5 și 24% - 2 puncte, sub 5% - 3 puncte)
- 2.2. Procentul gospodăriilor care au baie interioară (peste 50% - 0 puncte, între 25 și 49% - 1 punct, între 5 și 24% - 2 puncte, sub 5% - 3 puncte)
- 2.3. Procentul gospodăriilor care sunt racordate la rețeaua de apă (peste 50% - 0 puncte, între 25 și 49% - 1 punct, între 5 și 24% - 2 puncte, sub 5% - 3 puncte)
- 2.4. Procentul gospodăriilor care sunt racordate la rețeaua de canalizare (peste 50% - 0 puncte, între 25 și 49% - 1 punct, între 5 și 24% - 2 puncte, sub 5% - 3 puncte)
- 2.5. Procentul gospodăriilor care sunt racordate la rețeaua de gaze (peste 50% - 0 puncte, între 25 și 49% - 1 punct, între 5 și 24% - 2 puncte, sub 5% - 3 puncte)
- 2.6. Procentul gospodăriilor care sunt racordate la internet (peste 50% - 0 puncte, între 25 și 49% - 1 punct, între 5 și 24% - 2 puncte, sub 5% - 3 puncte)

3. Impact finanțare

- 3.1. Procentul afacerilor care au angajat cu contract cel puțin 1 persoană în urma obținerii împrumutului (full-time/part-time) (peste 50% - 3 puncte, între 25 și 49% - 2 puncte, între 5 și 24% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 3.2. Procentul afacerilor în care venitul a crescut în urma obținerii împrumutului (peste 50% - 3 puncte, între 25 și 49% - 2 puncte, între 5 și 24% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 3.3. Procentul afacerilor mici/ întreprinderilor sociale care și-au extins activitatea prin investiții în active în urma obținerii împrumutului (peste 50% - 3 puncte, între 25 și 49% - 2 puncte, între 5 și 24% - 1 punct, sub 5% - 0 puncte)
- 3.4. Numărul mediu de persoane de sex feminin angajate cu contracte de muncă în active în urma obținerii împrumutului (full-time/part-time) (peste 3 angajați medie – 3 puncte, 2 angajați medie – 2 puncte, 1 angajat – 1 punct, 0 angajați - 0)

Punctajul se obține prin însumarea punctajului fiecărui indicator. Punctajul maxim care se poate obține din însumarea scorurilor la cei 22 de indicatori propuși este de 60 de puncte. Pentru fiecare dintre cele trei categorii se poate obține următorul scor:

- furnizarea de servicii financiare persoanelor/ afacerilor mici din medii (categorii) vulnerabile – 30 de puncte
- calitatea vieții clienților – 18 puncte
- impactul finanțării – 12 puncte

Având în vedere diversitatea activităților economice finanțate, contextul în care își desfășoară activitatea, că nu toate instituțiile de microfinanțare acționează și în mediul rural și în cel urban, că întreprinderile sociale nu sunt prezente în toate zonele țării, pe prima categorie punctajul care se poate obține este de 30 de puncte.

Considerând punctajul maxim de 60 de puncte care poate fi obținut, scorul total poate indica:

- performanță socială mare - punctaj între 40 și 60 de puncte
- performanță socială medie - punctaj între 20 și 39 de puncte
- performanță socială scăzută - punctaj sub 20 de puncte

Interpretarea corectă a performanței financiare trebuie să țină cont și de fiecare categorie nu doar de scorul general. Astfel:

- furnizarea de servicii financiare persoanelor/ afacerilor mici din medii (categorii) vulnerabile
 - între 20 și 30 de puncte indică o incluziune financiară ridicată a persoanelor din categorii vulnerabile și a afacerilor mici
 - între 10 și 19 puncte indică o incluziune financiară medie a persoanelor din categorii vulnerabile și a afacerilor mici
 - sub 10 puncte indică o incluziune financiară redusă a persoanelor din categorii vulnerabile și a afacerilor mici
- calitatea vieții clienților – 18 puncte. Indicatorii din această categorie arată dacă la creditare au acces persoanele cu un nivel de trai mai scăzut și care ar avea dificultăți în a obține credite de la instituțiile bancare. Cu cât valorile sunt mai ridicate cu atât sunt atinse acele persoane care ar avea dificultăți în accesarea creditelor bancare.
 - între 12 și 18 puncte indică performanță socială ridicată deoarece asigură accesul la creditare pentru cei care au un nivel de trai mai redus
 - între 6 și 11 puncte indică performanță socială medie deoarece asigură accesul la creditare pentru cei care au un nivel de trai mediu
 - indică performanță socială redusă deoarece asigură accesul la creditare pentru cei care au un nivel de trai mai ridicat
- impactul finanțării – 12 puncte. Microcreditarea ajută nu doar la creșterea bunăstării individuale, ci și a celei comunitare prin stimularea ocupării, în special a femeilor. Astfel un punctaj:
 - între 8 și 12 puncte indică un impact social ridicat
 - între 4 și 7 puncte indică un impact social mediu
 - sub 4 puncte indică un impact social scăzut

În cazul evaluării periodice de impact, indicatorii dimensiunii a doua Calitatea vieții trebuie să fie interpretați diferit. Dacă creditul îi ajută pe cei care l-au obținut să își îmbunătățească condițiile de locuire, atunci acesta este un indicator al impactului activității de microcreditare.